

REZOLÚCIA

zo stretnutia právnických a fyzických osôb z prostredia lesníctva, spracovania dreva, ochrany prírody, vzdelávacích organizácií a sociálnych partnerov, ktoré svoju stabilitu, perspektívu a spoločenskú zodpovednosť vidia a cítia v trvalom zachovaní a dlhodobom konsolidovanom využívaní lesného bohatstva a funkcií lesa v krajine,
konaného pri príležitosti 20 výročia založenia združenia PEFC Slovensko

Lesy sú rezervoárom biodiverzity, prirodzeným kľúčom pre dosiahnutie klimatickej stability, zásobárňou trvalo sa obnovujúcej ekologickej suroviny (dreva), nositeľom tradičného spôsobu života, ale najmä sú vzácnym dedičstvom, ktoré **sme povinní zachovať a odovzdať v podobe LESNÉHO BOHATSTVA budúcim generáciám.**

Lesníctvo a súvisiace sektory, ktoré sú hlavným prostriedkom pre ochranu a citlivé využívanie lesného bohatstva, zvyšovanie biodiverzity, ochranu klímy a zlepšovanie zdravého rázu krajiny sú aj napriek dôležitosti vyjadrenej v Stratégii EÚ pre lesy do roku 2030 a Stratégii EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030 politicky a spoločensky **nedocenené a prechádzajú v súčasnosti ťažkým obdobím.** Preto si lesné bohatstvo Slovenska vyžadujú výrazne vyššiu pozornosť a intenzívnu podporu zo strany Vlády Slovenskej republiky a Národnej rady Slovenskej republiky.

V tomto zmysle účastníci stretnutia:

ZDÔRAZŇUJÚ výnimočnosť lesov, ktoré sú dôležitým životným prostredím, obnoviteľným prírodným zdrojom úžitkových hodnôt, najvýznamnejším prvkom ekologickej štruktúry a stability krajiny, ale súčasne aj významným výrobným prostriedkom. V tejto súvislosti musí byť aj lesníctvo chápané ako dôležitá, ekologicky orientovaná a vysoko profesionálna ľudská činnosť a nie len ako „priemyselné odvetvie zamerané na výrobu dreva“.

ZDÔRAZŇUJÚ ústrednú a multifunkčnú úlohu lesov, ako aj prínos lesníkov a celého súvisiaceho hodnotového reťazca pri dosahovaní cieľa udržateľného a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 pri súbežnom zabezpečovaní obnovy, odolnosti a primeranej ochrany všetkých ekosystémov.

PRIPOMÍNAJÚ historický vývoj, dlhodobú tradíciu funkčne integrovaného, trvalo udržateľného rozvoja lesníctva s tým, že prístupy k hospodáreniu v lese prešli počas 700 ročnej histórie logickým vývojovým procesom procesom dávajúc pritom dôraz na trvalosť existencie lesa. Dnes, v čase prebiehajúcej klimatickej krízy a zmeneného životného prostredia, tento proces vyústil do väčšieho presadzovania prírode blízkeho hospodárenia. Lesníci sú priekopníkmi, autormi, vykonávateľmi a ideovými majiteľmi tohto konceptu starostlivosti o lesy.

PRIPOMÍNAJÚ fakt, že odvetvia, ktoré sa starajú o využívanie lesného bohatstva Slovenskej republiky sú **dôležitým prostriedkom pre dosiahnutie uhlíkovej neutrality,** pretože k zmierňovaniu dopadov zmeny klímy prispievajú ukladaním uhlíka do pôdy, stromov ale aj do výrobkov z dreva, pritom súbežne drevo ako environmentálne priaznivá a obnoviteľná surovina je jedinečnou náhradou za materiály pochádzajúce z fosílnych surovinových zdrojov.

VYZDVIHUJÚ dôležitosť a kľúčovú úlohu verejných a súkromných vlastníkov a správcov lesov a **kvalifikovanej pracovnej sily** pri trvalo udržateľnom obhospodarovaní lesov a naplňaní stratégie EÚ v oblasti lesov a biodiverzity, ale aj obehovej ekonomiky a rozvoja vidieka.

ODSUDZUJÚ nič neriešiaci a trvalo sa stupňujúci **konflikt medzi ochranou prírody a lesníctvom**, podnecovaný a živený niektorými občianskymi zoskupeniami a inštitúciami ochrany prírody, konflikt ktorý vedie k stále silnejšej dehonestácii lesníctva, k zhoršovaniu vzťahu verejnosti k správcovi a vlastníkom lesov, a v konečnom dôsledku má tento konflikt za následok stále zhoršovanie stavu slovenských lesov. Situácia sa ešte viac vyhrotila po prijatí aktuálnej novely zákona o ochrane prírody.

POUKAZUJÚ na formálny, často direktívny princíp komunikácie, či negovanie konštruktívnej spolupráce zo strany MŽP SR, **spochybňovanie výsledkov lesníckeho, ale aj iného ekologicky orientovaného výskumu a údajov NIML**, ale aj na otvorenú spoluprácu tohoto rezortu s angažovanými poslancami NR SR, aktivistami a médiami, ktorí si často zamieňajú globálne problémy a všeobecné riešenia spojené s lesmi so skutočnou potrebou a riešeniami veľmi špecifických problémov súvisiacich s ochranou a využívaním lesného bohatstva Slovenska.

VYZDVIHUJÚ participatívny prístup k starostlivosti o lesnú krajinu v úzkej spolupráci vidieckych komunít s lesníctvom a ochranou prírody, ktorej výsledkom je všeobecne akceptovateľná ochrana a obhospodarovanie lesných ekosystémov. Príkladom dobrej praxe v tejto oblasti je participácia zúčastnených strán na manažmente v Chránenej krajinskej oblasti Biosférickej rezervácii Poľana.

CHÁPU záujem verejnosti o pobyt v lesnom prostredí a využívanie ekosystémových služieb poskytovaných lesom, ale aj enormný záujem občanov vidieka najmä o sociálno-ekonomické funkcie lesa, t.j. najmä o garantovanie pracovných príležitostí (zamestnanosti) a v poslednom období aj o poskytovanie dreva ako dostupného a súčasne aj ekologického paliva pri riešení vlastnej energetickej bezpečnosti.

POUKAZUJÚ na chýbajúcu účinnú odvetvovú ekonomiku a **dlhodobú finančnú poddimenzovanosť lesného hospodárstva** meniace ho z odvetvia zabezpečujúceho ekologické a sociálno-ekonomické funkcie, resp. prínosy pre spoločnosť na priemysel výroby dreva.

KONŠTATUJÚ, že na základe výsledkov dlhodobých meraní a analýz sa v **SR nachádzajú historicky najvyššie zásoby dreva** minimálne za ostatné storočie, a že drevo je environmentálne priaznivé, trvalo sa obnovujúca surovina, ktorá je efektívnou náhradou napríklad za produkty z fosílnych surovín.

VYZDVIHUJÚ význam dlhodobej ekonomickej životaschopnosti a konkurenčnej schopnosti lesníctva a odvetví drevospracujúceho priemyslu **pri tvorbe a zachovaní pracovných miest a príjmov vo vidieckom prostredí**.

UPOZORŇUJÚ na chýbajúce kapacity pre piliarske spracovanie predovšetkým listnatých drevín, nízku finalizáciu výrobkov z dreva, nedostatočné kaskádové využitie dreva a recykláciu výrobkov a zdôrazňujú potrebu celoživotného vzdelávania sa a **potrebu zabezpečenia pracovných kapacít v celom lesnom hospodárstve**.

POUKAZUJÚ na nízku **efektívnosť a účinnosť odvetvových stratégií** (Envirostratégia 2030, Národný lesnícky program) na udržanie a zlepšovanie stavu lesnej krajiny kvôli viazajúcej medzisektorovej spolupráci, politickej nekorektnosti pri plnení PVV, ale aj pre málo efektívne a účelovo modifikované vynakladanie finančných prostriedkov v rámci programov EÚ pre oblasti Životné prostredie a Rozvoj vidieka.

REŠPEKTUJÚ PEFC Slovensko ako organizáciu vedúcu k zodpovednému obhospodarovaniu prírodných lesných zdrojov a poskytujúcu medzinárodne uznávanú, dôveryhodnú značku pre preukazovanie spoločenskej zodpovednosti od spracovateľov dreva po konečných spotrebiteľov.

My, účastníci stretnutia konaného pri príležitosti 20 výročia založenia združenia PEFC Slovensko, **ZDIEĽAME** víziu FOREST EUROPE: „že európske lesy sú udržateľne obhospodarované tak, aby boli odolné, zdravé, produktívne a multifunkčné a prispievali k trvalo udržateľnému rozvoju poskytovaním ekonomických, sociálnych environmentálnych a kultúrnych úžitkov pre súčasné a budúce generácie. Vráťame uznanie úloh a významu stromov rastúcich mimo les vo vidieckych a mestských oblastiach“.

V tejto súvislosti **NALIEHAVO ŽIADAME:**

1. **Akceptovať a stanoviť lesné ekosystémy ako prostredie, ktoré zabezpečuje fungovanie ekosystémov a prvkov nevyhnutných pre život človeka a ako systémy zabezpečujúce zmierňovanie klimatickej zmeny.** Kvalitná a cielená starostlivosť o lesy je zárukou ich trvalého udržania, zabezpečenia biodiverzity a života v našej krajine je prioritou, ktorá nepodlieha rozhodovaniu ochrany prírody.
2. **Bezodkladne prijať moratórium na vyhlasovanie nových chránených území alebo ich zonácie a schvaľovanie programov starostlivosti o chránené územia a vydávanie nových obmedzujúcich rozhodnutí vo vzťahu k využívaniu lesov určených aj na produkciu dreva do vykonania kritickej revízie existujúcich chránených území vzhľadom na ich celospoločenský význam, ekonomickú krízu, demografický vývoj a potreby obyvateľov Slovenska.**
3. **Zabezpečiť plynulé vydávanie súhlasov na spracovanie dôsledkov poškodenia lesa.** Rešpektovať vedecké poznatky uplatňované pri ochrane lesa pred biotickými škodcami. **Rozhodnutia** o obmedzení alebo zákaze spracovania kalamity v I. až III. stupni ochrany **vydávať v spolupráci s hospodárom a obhospodarovateľom po posúdení vplyvov rozhodnutia na udržanie priaznivého stavu biotopov a okolitých lesov.**
4. **Pripraviť za účasti širokej odbornej a laickej verejnosti a realizovať reformné opatrenia, stanoviť časovú os ich realizácie.**

PRÍLOHA:

REFORMNÉ OPATRENIA

PRÍLOHA:

REFORMNÉ OPATRENIA

OD NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

1. **Prijat' potrebnú legislatívu, aby zákony týkajúce sa správy krajiny a ochrany prírody boli prijímané ústavnou väčšinou.**

OD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

1. **Vytvorit' a implementovať**, za účasti širokej odbornej a laickej verejnosti, **jednotnú štátnu politiku pre ochranu lesného bohatstva Slovenska (ÚSTAVA PRE LESY)**, určujúcu konsenzuálny verejný záujem pri starostlivosti o lesnú krajinu a jej trvalo udržateľné využívanie, vrátane rozhodujúcich implementačných mechanizmov, ako sú **jedno riadiace centrum, jednotný zákon a funkčný finančný mechanizmus** pre podporu ochrany a manažmentu lesného bohatstva SR.
2. **Garantovať zachovanie spravodlivej rovnováhy medzi záujmami vlastníkov lesa a verejnými záujmami.** Na uspokojovanie definovaných verejných záujmov by mali byť určené predovšetkým lesy vo vlastníctve štátu. Pokiaľ uspokojovanie verejných záujmov v lesoch iných vlastníkov vyžaduje odchýlky od obvyklého spôsobu hospodárenia, musí sa za takéto obmedzenia vlastníckeho práva poskytnúť zodpovedajúca náhrada najneskoršie pri vzniku obmedzenia.
3. **Zabezpečiť ustanovenie jedného správcu lesného majetku štátu** (spojiť do jedného celku správu štátnych lesov aj vo vojenských obvodoch aj v chránených územiach) s tým, že rozdiel má byť v obhospodarovaní takýchto lesov, nie v ich správe.
4. **Zaradiť drevo** pre jeho univerzálne využitie a schopnosť dlhodobo viazať uhlík **medzi strategické suroviny**. Hľadať systémové podporné opatrenia pre spracovania dreva, vrátane recyklovaného, do finálnych výrobkov.

OD MINISTERSTVA PÔDOHOSPODÁRSTVA A ROZVOJA VIDIEKA SR

1. **Zabezpečiť, aby pri schvaľovaní programov starostlivosti o lesy neboli zo strany orgánov ochrany prírody uplatňované neprimerané požiadavky. Hľadať kompromisné riešenie pri výklade a praktickej aplikácii pojmu „priaznivý stav biotopu“.** Cieľ – priaznivý stav biotopu je spoločný, len je nevyhnutné vymedziť spôsob jeho dosiahnutia – bezzásahom, resp. aktívnym manažmentom, zodpovedajúcim ustanoveniam smernice EÚ o biotopoch.
2. **Inovovať systém kategorizácie lesov**, tak aby odrážal ich funkčné zameranie z hľadiska ich ochranných funkcií a ekosystémových služieb pre občiansku spoločnosť s definovaním zásad starostlivosti a stupňov ochrany. Jednoznačne **vymedziť miesto „prírode blízkeho hospodárenia v lesoch“** v rámci uvedeného systému obhospodarovania lesov.
3. **Vytvorit' jednoznačné a všeobecne akceptované postupy pre manažment nelesných pozemkov porastených drevinami.**
4. **Pripraviť v spolupráci s ministerstvom hospodárstva dlhodobú víziu podpory rozvoja spracovania dreva** vzhľadom na regionálne podmienky, drevinovú štruktúru a zásoby porastov. Podporovať budovanie udržateľných spotrebiteľských reťazcov zahŕňajúcich verejnú politiku nákupu dreva, obehovú ekonomiku a kaskádové využitie dreva.

5. **Podporovať medzinárodné aktivity a aktívnu spoluprácu lesnícko-drevárskych subjektov a ich združení a zväzov v Lesníckej technologickej platforme v Bruseli pri napĺňaní „Vízie 2040 pre európsky lesnícko-drevársky sektor“ a „Strategickej výskumnej a inovačnej agendy 2030“.** Obidve zdôrazňujú význam obhospodarovania lesov ako základu produkcie dreva a ekosystémových služieb a ich využitia v kontexte transformácie spoločnosti od fosílnej ekonomiky smerom k bioekonomike. Akcentovaná je potreba investícií do inovácií a výskumu, pre transformáciu lesnícko-drevárskeho sektora k vyššej pridanej hodnote, konkurencieschopnosti a vyššieho využitia dreva ako obnoviteľného zdroja. Vízia aktívne prispieva k napĺňaniu „OSN Agendy 2030“ v ôsmich z jej 17 cieľov trvalo udržateľného rozvoja a Strategická agenda Vízie reaguje na aktuálne výzvy Európskej komisie definované v Európskej zelenej dohode (European Green Deal).
6. **Posilniť postavenie odvetvovej ekonomiky. Stanoviť a zabezpečiť politickú akceptáciu finančných nástrojov** zodpovedajúcich odporučeným finančným mechanizmom v zmysle Stratégie EÚ pre lesy do roku 2030 a Stratégie EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030.
7. **Vytvoriť politické a ekonomické podmienky pre realizáciu Národného lesníckeho programu SR 2022-2030.**

OD MINISTERSTVA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SR

1. **Zrušiť všetky chránené územia, na vyhlásenie ktorých nemá MŽP SR súhlasné stanovisko správcov, alebo vlastníkov lesného majetku,** na ktorom sa chránené územia nachádzajú. Územia, ktoré sú naozaj cenné z hľadiska skutočnej ochrany prírody môže vláda opäť vyhlásiť za chránené po predchádzajúcom súhlase vlastníkov, resp. správcov lesného majetku, v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.
2. **Bezodkladne vykonať kritickú revíziu chránených území SR všetkých stupňov s cieľom chrániť skutočne to, čo je vzácné a nechrániť fiktívne chránené územia.** Na základe takejto revízie vykonať v súlade so zákonom o ochrane prírody a krajiny zmeny v existujúcej sieti chránených území tak, aby boli rešpektované cenné prírodné územia, vlastnícke práva a finančné možnosti SR v oblasti financovania ochrany prírody podľa regionálnych podmienok, požiadaviek obyvateľov, vlastníkov a užívateľov pozemkov.
3. **Pretransformovať vhodné územia** (na základe požiadaviek vlastníkov a užívateľov pozemkov) **do podoby medzivládneho vedeckého programu UNESCO „Človek a biosféra“** prostredníctvom sústavy biosférických rezervácií. Tieto sú modelovými územiami, kde človek svojim šetrným hospodárením a využívaním krajiny zachováva prírodné a kultúrne hodnoty, ktoré prírodné procesy spoločne s ľudským vplyvom vytvárali po milióny rokov.

OD MINISTERSTVA PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR

OD MINISTERSTVA ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SR

1. **Zabezpečiť celoživotné vzdelávanie o ochrane lesného bohatstva Slovenska a starostlivosti o krajinu.**

Vo Zvolene, 19.10.2022